

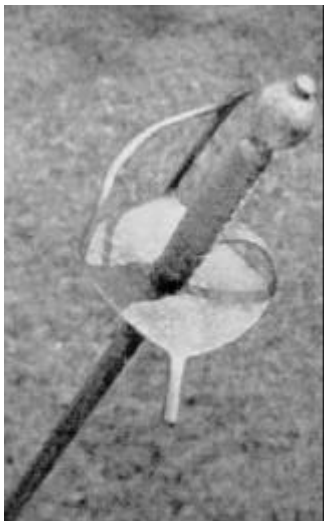
En svensk soldaterkærde på Thisted Museum

Af POUL MØLLER

BESØGER man museet i Thisted i den hensigt at se en samling vaaben fra middelalderen og op mod vor tid, bliver man skuffet. Museet ejer kun ganske faa eksemplarer fra de sidste 2-300 aar.

Om aarsagen til denne mangel skal søges i den saltmættede luft, der her paa egnen virker tærende paa alle metalgenstande, der ikke er indfedtet i olie eller som konstant bliver opbevaret tørt, eller om den skal søges i befolkningens manglende forstaaelse for at gemme disse ting, ved jeg ikke.

Men i gamle dage var det almindeligt, hvis man ville gemme et gevær eller en sabel, at man stak det paagældende vaaben op i taghalmen eller ind bag et spær, og nogle faa aars ophold paa et saadant sted var nok til at tage glansen af selv de bedste klinger og geværløb. Mange flintepistoler har endt deres dage som legetøj for store drenge, og meget er simpelthen smidt i mergelgrave og vandhuller for at børn og unge mennesker ikke skulle komme i fortræd med det.

Et af de faa bevarede vaaben er den paa billedet gengivne svenske infanterikaarde, model 1685, eller som den blev kaldt dengang: "*Comiss- eller Soldate-Wärgian*". Klingens længde er 90,5 cm og bredden 3,5 cm. Fæstet eller grebet, der ender i en næsten rund knop, har en bevikling af snoet messingtraad, og det flettede mønster fremkommer ved, at man har lagt en højresnoet og en venstresnoet traad side om side. Parerpladen er

næsten cirkelrund og ender foroven i en kort parerstang. Paa venstre side, kvartsiden, findes en bøjle til tommelfingeren, tombøjlen. Dens mission var at beskytte fingeren mod hug og at gøre føringen af vaabenet fastere i stød og parade.

Paa højre side, terssiden, findes bøjler, der ligeledes beskytter haanden mod hug. Parerplade og bøjler er af sort jern. Paa begge sider af klingens indslaaet 3 stempelmærker, der skulle være garanti for, at klingens smedning paa Wirabruk vaabenfabrik i Sverige.

Vaabenet her er et ganske almindeligt soldatervaaben, og deri ligger dets værdi. For ofte er det saadan, at det simple er det sjældneste. Man havde ikke rigtig sans for at gemme det, der var almindeligt, og som hver mand havde, kun det kostbare og særprægede (det gjaldt vaaben saavel som andre genstande) blev gemt og fik plads i offentlige og private samlinger, hvad vi i dag maa beklage.

I en øvet mands haand var dette værge et farligt vaaben, og det er maaske godt, at det ikke har mæle og kan

fortælle om de mænd, i hvis hænder det har været.

Hvordan det er havnet i Thy, kan der kun gisnes om.

Maaske er det hjembragt af en dansk soldat som trofæ fra den store nordiske krig; maaske er det strandingsgods fra en forlist svensk orlogsmand, der har mødt sin skæbne paa Jyllands barske kyst. Ogsaa om det er vort vaaben tavst; men det hænger paa vort museum som et minde om den tid, hvor det var den enkeltes dygtighed som fægter, det kom an paa, og ikke en teknikers beregning af et projektils bane gennem lange afstande, med en vilkaarlig spredning af død og lemlæstelse ved sit endepunkt.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1961, side 465-467).